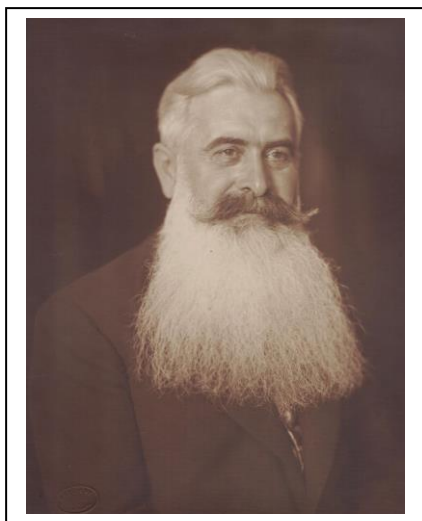


## UN EPISOD TENSIONAT ÎN ISTORIA MARINEI ROMÂNE: GAVRILESCU VERSUS SCODREA

*dr. Silvia IONIȚĂ\**



*Sursa fotografiilor: Fototeca MNMR.*

Viceamiralii Vasile Scodrea (foto. 1.) și Mihail Gavrilăscu (foto. 2.) sunt două personalități marcante care au slujit cu profesionalism și devotament Marina Română. Realizările celor doi sunt cuprinse în paginile istoricilor care au avut ca subiect viața și activitatea personalităților din marina noastră, fiecare personalitate fiind tratată individual, punându-se accent pe contribuțiile și evoluția carieristică a fiecăruia.

Este interesant de știut însă faptul că între Mihail Gavrilăscu și Vasile Scodrea au existat tensiuni evidente, cunoscute de cei contemporani lor, care s-au concretizat sub forma mai multor reclamații făcute de contraamiralul Gavrilăscu la adresa viceamiralului Scodrea și care au rămas mărturii în arhive în dosarul cu numărul 581/1933 din Fondul Ministerului de Război numit RECLAMAȚIA CONTRAAMIRAL GAVRILESCU. Înainte de a face prezentarea dosarului, vom creiona câteva date biografice ale celor doi.

---

\* Muzeograf la Muzeul Național al Marinei Române, Constanța.

**Viceamiral Scodrea** s-a născut la 31 decembrie 1872, la București, a absolvit Academia Navală din Livorno în anul 1894, ambarcat pe vasul italian SICILIA din escadra italiană (1900 – 1901). A avansat succesiv de la gradul de sublocotenent (1894) până la cel de viceamiral (1926).<sup>1</sup>

Una din primele sale funcții a fost cea de director de studii și profesor la Școala de Marină din Galați. S-a aflat apoi la comanda marșului de instrucție cu bricul „Mircea I” în 1899. În aprilie 1909 a fost numit la comanda Diviziei de Mare și comandant al bricului „Mircea I”. În 1914 este sub-șef de stat major în Comandamentul Marinei. În Primul Război Mondial s-a aflat la comanda Flotei de Operațiuni (1917 – 1918). După război este numit șef de stat major al Comandamentului Marinei, iar în 1921 primește comanda Diviziei de Mare. Din 1926, prin Înaltul Decret nr. 483 Contraamiralului Vasile Scodrea i s-a încredințat comanda Marinei Militare, devenind în același an *primul viceamiral activ* al Armatei Române.<sup>2</sup>

**Gavrilescu Mihail**, născut în anul 1872, la 7 noiembrie, a absolvit clasele primare și gimnaziale, Școala Copiilor de Marină din Galați, efectuând în anii de studii marșul de instrucție la bordul bricului MIRCEA, Liceul Militar din Iași, Școala de Artilerie, Geniu și Marină din București (1894, în prima promoție de ofițeri de marină pregătiți de această instituție) și Școala de torpile din Pola, cu stagiul de ambarcare în escadra austriacă (1 aprilie 1900 – 1 august 1901). A avansat de la gradul de sublocotenent în anul (1894) trecând prin toate gradele, până la cel de viceamiral în rezervă, în 1932.<sup>3</sup>

A fost repartizat în gradul de sublocotenent la Diviziunea echipajelor, după care ocupă diferite funcții la Divizia de Mare, Divizia de Dunăre și la Comandamentul Marinei. A participat la Războiul Balcanic în cadrul Diviziei de Dunăre (1913). În timpul Primului Război Mondial (1916 – 1918), cu gradul de locotenent comandor, a comandat grupul de canoniere al flotei de operațiuni în bătăliile de la Turtucaia și Rasova și la acțiunile din Delta Dunării. Cu navele de sub comanda sa a asigurat protecția evacuării parcului de nave comerciale de la Brăila și Galați pe brațul Chilia și pe Prut. Devine contraamiral în 1921. A comandat Divizia de Dunăre (1921 – 1925; 1929 – 1931) și Divizia de Mare (1925 – 1929).<sup>4</sup>

---

<sup>1</sup> Marian Moșneagu, *Dicționarul marinarilor români*, București, Editura Militară, f.a., p. 429.

<sup>2</sup> Anton Bejan (coordonator), *Dicționar enciclopedic de marină*, București, Editura Societății Scriitorilor Militari, 2006, 454.

<sup>3</sup> Marian Moșneagu, *op. cit.*, p. 186.

<sup>4</sup> Anton Bejan (coordonator), *Dicționar enciclopedic...*, p. 226.

Dosarul cu numărul 581/1933 din Fondul Ministerului de Război numit RECLAMAȚIA CONTRAAMIRAL GAVRILESCU cuprinde 227 file și următoarele documente<sup>5</sup>:

*Reclamațiune făcută M.S. Regelui în **decembrie 1917** – semnată cpt. cdor. Gavrilescu;*<sup>6</sup>

*Extract din: Concluziunile Ordonanței definitive a Generalului Broșteanu Comisar regal și raportor pe lângă Curtea Marțială a Corpului II Armată. (27 martie 1920);*

*Copie după Înaltul Decret no. 835 din **1921**;*

***19 mai 1922** – Proces Verbal întocmit în urma întrunirii Comisiunii – semnat General de Divizie Ghinescu Inspector Tehnic al Geniului;*

*No. 686 din **18.11.1926** (Confidențial) Inspectoratul Marinei Militare către C. Amiral Gavrilescu Mihail Comandantul Diviziei de Mare (A se deschide de Dl. C. Amiral Gavrilescu);*

*(Copie) București **30.11.1926**, (Confidențial personal) no. 965 – Inspectoratul Marinei Militare către Comandantul Diviziei de Mare*

*București **2.03.1927**, No. 66 (Confidențial) – Inspectoratul Marinei Militare către Divizia de Mare – rezoluția la raportul no. 173 din 10.02.1927 – șeful Statmajorului Marinei comandor /ss/ Bălănescu;*

***13.V.927** No. 22 D-lui Amiral Scodrea Inspector G-1 al Marinei, semnează Comandantul Diviziei de Mare Contra Amiral /ss/ Gavrilescu*

***25.05.1927**, No. 23 – Reclamațiune: D-lui General Mircescu Ministru de Războiu;*

*No. 110 **16 octombrie 1927** Distrugătorul „Mărăști” către Divizia de Mare + Referatul ofițerului cu artileria relativ la funcționarea defectuoasă a capselor cartușelor dela tunurile de 120 mm, pentru ca serviciul artileriei să studieze chestiunea pentru a o remedia, întocmit de Comandantul Distrugătorului „Mărăști” locot. comandor /ss/ Baicu;*

*16 octombrie 1927 la Constanța – No. 685 Distrugătorul „MĂRĂȘTI” către Divizia de Mare, semnează Comandantul Distrugătorului Mărăști Cpt. C-dor /ss/ Istrate;*

*No. 1171 **20 Octombrie 1927** Comandamentul Diviziei de Mare către D-l Inspector General al Marinei (Strict Secret);*

*24 Noiembrie 1927, No. 146 DISTRUGĂTORUL MĂRĂȘTI către Divizia de Mare, semnat Comandantul Distrugătorului Mărăști /ss/Cpt. C-*

---

<sup>5</sup> Pentru o mai bună înțelegere a desfășurării evenimentelor am ordonat documentele date din dosar în ordine cronologică, exceptând anexele, care sunt prezentate așa cum apar în dosar.

<sup>6</sup> Arhivele Militare Naționale Române, Fond Ministerul de Război, Dosar 581/1933, RECLAMAȚIA CONTRAAMIRAL GAVRILESCU, ff. 14 – 21.

dor Istrate; + *Dare de seamă ( de măsurile luate asupra materialului de artilerie la Distrugătorul Mărăști)*, întocmit de ofițer cu artileria sublt./ss/ Crăciunescu;

**15 decembrie 1927** *Proces-Verbal (încheiat după întrunirea Comisiei instituită la bordul distrugătorului „Mărășești” pentru a executa o tragere de calibru);*

*Proces Verbal, încheiat la 4 aprilie 1928, în urma întrunirii comisiei pentru a refera relativ la constatările făcute la tunuri de către Mstr. armurier Villani dela Casa Armstrong;*

**10 aprilie 1928**, *REFERAT*, semnat locot. Comandor Dumitrescu Alex;

*No. 25 din 31.VII. 928 – D-lui Amiral Scodrea Inspector G-I al Marinei (Conf. Personal), semnează Comandantul Diviziei de Mare Contra Amiral /ss/ Gavrilescu;*

*No. 348 din 13 iulie 1929 Generalul Mărdărescu către Ministerul de războiu (Cabinet) (Personal confidențial);*

**20.06.1929**. *Rezumatul Memoriului Dlui Contra Amiral Gavrilescu, în chestiunea mutărei la Divizia de Dunăre și prigonirile pe care le suferă;*

*București 18 iunie 1929 (Confidențial personal) MEMORIU: Contra Amiral Gavrilescu Comandantul Diviziei de Dunăre către D-nul General Cihoski, Ministru de Războiu;*

*Referat către Domnul Comandant al Diviziei de Mare;*

*Divizia de Mare Intr. No. 19 pers. conf. din 8/III/929 – No. 242 din 2/III/ 929 Inspectoratul Marinei Militare către D-I Contra Amiral Gavrilescu M. Comandantul Diviziei de Mare;*

*No. 23 Comandantul Diviziei de Mare către D-I Amiral Scodrea Inspector General al Marinei;*

*Primit la 10 Aprilie 1929, fără număr, fără dată, Inspectoratul General al Marinei către C. Amiral Gavrilescu M., semnează Inspector General V. Amiral (ss) Scodrea;*

*București No. 31 din 15/4/929 AMIRAL GAVRILESCU către D-I MINISTRU DE RĂZBOI (Confidențial personal;)*

*No. 27 din 22/III/929 Domnului Amiral Scodrea Inspector General al Marinei, semnează Comandantul Diviziei de Mare Contra Amiral /ss/ Gavrilescu;*

*TABLOU – de reparațiuni și complectările necesare materialului de artilerie, infanterie și mare echipament;*

ANEXA 1. *Declarație - întrebări și răspunsuri organizate pe chestiuni: Viceamiral Scodrea răspunde la reclamațiile d-lui Gavrilescu (8.VII.1929);*

ANEXA 2 - CHESTIUNEA I – REFERAT CU MUTAREA C. AMIRALULUI GAVRILESCU DE LA DIVIZIA DE MARE LA DIVIZIA DE DUNĂRE;

Copie – Ministerul de Război Inspect. General al Marinei statului major – 11.III.929 No. 273 INSPECT. GL. AL MARINEI MILITARE CĂTRE M.R. serv. Personalului (CONFIDENȚIAL PERSONAL) Adresă semnată de INSPECTOR GENERAL AL MARINEI Vice-amiral (ss) Scodrea;

Adresă - (Copie) 28 ian. 1929 - Ofițer General din Marina Română No. 15 – Confidențial Intr. Insp. Gl. Marinei No. 273 din 11.III.929 – Contraamiral Pantazzi către Inspect. General al Marinei + Referat (inclus în adresă), aprobată de Gl. (s.s.) H. Cihoschi;

ANEXA 3 – CHESTIUNEA 2 PROCESELE VERBALE Nr. 10, 11 și 12 ALE COMITETULUI MARINEI CU DISCUȚIUNILE PROGRAMULUI NAVAL;

*TABLOU de submarineele și navele de suprafață ale diverselor puteri maritime mici;*

ANEXA 4 - CHESTIUNEA 3 cuprinde:

Raportul Diviziei de Mare Nr. 1171 din 20.X. 927,

Raportul „G” din 29.X.927,

Referatul „A”,

Procesul Verbal „B”;

ANEXA 5: - CHESTIUNEA 4 cuprinde:

ADRESA NR. 34/2 din 19.1.926 A Uzinelor Reșița

Procesul Verbal N din 3 Aprilie 1925

Jurnal C.N. Nr . 868 din 24.III. 926

Adresa Casei Nickers Y.

Procesul Verbal L din 3.IV.925

Procesul Verbal P din 26.11.924

Procesele Verbale ale Comitetului Marinei Nr. 1, 4, 6, 18, 19, 20, 22, 23, 26, 32, 33 și 34;

ANEXA 6 – CHESTIUNEA 5 cuprinde: ORDINELE DE BĂTAIE ALE DIVIZIEI DE MARE DIN ANII 1925 – 1926 – 1927 și 1928;

ANEXA 7 – CHESTIUNEA 7 cuprinde:

RAPORTUL NR. 59 AL C. AMIRALULUI GAVRILESCU

ORDINUL Nr. 80 AL INSPECTORATULUI MARINEI CĂTRE DIVIZIA DE MARE

ORDINUL Nr. 138 CĂTRE C .AMIRAL GAVRILESCU;

ANEXA 8 – CHESTIUNEA 9 cuprinde: ORDINUL NR. 406 AL INSPECTORATULUI MARINEI CĂTRE DIVIZIA DE MARE;

ANEXA 9 – CHESTIUNEA 10 cuprinde:

Raportul Diviziei de Mare Nr. 27 din 22.III. 929;

Ordinul Nr. 336 din 8.V.929 al Insp. Gl. Al Marinei

Raportul Nr. 336 din 22.IV. 929 al Inspectoratului Marinei către Dl.

Ministru de Război;

ANEXA 10 – CHESTIUNEA 11 cuprinde:

Referatul C

Raportul Nr. 21394 al Diviziei de Mare cu Pr. Verbale

Referatul D

Procesul Verbal E;

Anexa 11 CHESTIUNEA 13 cuprinde:

Ordinul Nr. 90 din 22.II. 926

Critica Manevrei Navale din 6 August 1926

Critica Manevrei Navale din 27.IX.926;

După cum se poate observa, acest dosar este consistent și complex, cuprinzând mai multe reclamații ale d-lui Gavrilescu, unele însoțite de anexe cuprinzătoare, procese verbale rezultate în urma întrunirii comisiilor care au cercetat problemele puse în discuție, corespondență oficială între domnul Gavrilescu și domnul Scodrea, etc. Din acest motiv, în realizarea acestui material ne vom rezuma la analiza a două din reclamațiile înaintate de dl. Gavrilescu, prima la rege în 1917 și cealaltă, sub formă de memoriu, la Ministrul de Război, general Cihoski. Vom lua în considerare și documentele rezultate în urma analizei reclamațiilor. Între cele două documente studiate există și alte reclamații ale dlui. Gavrilescu, însă cele prezentate ni se par cele mai relevante pentru a reliefa natura relațiilor nu tocmai bune dintre cei doi.

Prima reclamație<sup>7</sup> din acest dosar este înaintată de Mihail Gavrilescu M.S. Regelui Ferdinand, în luna decembrie a anului 1917, susținând că „s-a făcut o gravă nedreptate”.

Cea mai mare parte a reclamației se compune din prezentarea activității desfășurată din momentul în care acesta devine căpitan comandor de la 1 Noiembrie 1914, punctând însă nedreptățile care a considerat că i-au fost făcute de superiorul său, viceamiralul Scodrea.

*„1.- 1 Oct. 1915, fiind comandant al grupului Canoniere, conform ordinilor telegrafice ale domnului Prim Ministru Brătianu, primite de subsemnatul direct, am îndeplinit misiunea delicată a înlocui pavilionul rus cu cel român, și lua sub protecția unității navale ce comandam, 50 vase*

---

<sup>7</sup> Arhivele Militare Naționale Române, Fond Ministerul de Război, RECLAMAȚIA CONTRAAMIRAL GAVRILESCU - *Reclamațiune făcută M.S. Regelui în decembrie 1917* – semnată cpt. cdor. Gavrilescu, ff. 14 – 18.

ruse care se aflau sub un comandament militar rus la Corabia. Am ancorat aceste vase cu Grupul Canoniere, la Călărași, fără nici un incident.

2.- La manevrele generale ale Diviziei de Dunăre, în august 1915 la Cerna Vodă unde comandam un partid, având ca adversar toată escadra de Dunăre, am raportat un deplin succes care mi-a fost recunoscut în critica făcută asupra manevrei de comandantul Marinei, care a menționat elogios aceasta în memoriul meu calificativ. – D-nul Comandor Scodrea, șeful meu direct, actual, îmi contestă meritul recunoscut în această ocaziune afirmând, - pe cererea de audiență ce am solicitat la Marele Cartier General, pentru a reclama că D-sa nu m-a propus la înaintare, - că mi s-a făcut o critică binevoitoare pe care nu o meritam. –

Pentru a dovedi neadevărul acestei aserțiuni, invoc mărturiile D.D. Amiralii Eustațiu și Spiropol și a Arbitrilor Comandor Niculescu Rizea etc., care au luat parte la aceste manevre. –

3.- De la Noiembrie 1915 am ținut 10 luni continuu, în sus de Turtucaia, lângă barajele de torpile, cu canonierele al cărui grup îl comandam, apărarea înaintată a regiunii cu serviciul de siguranță și informațiuni până la Giurgiu. –

4.- Am pregătit la Turtucaia 8 luni fără întrerupere materialul de torpile automobile și torpiloarele vedete antrenând comandanții și echipajele de exerciții intense, de lansări în fluviu de zi și de noapte, în vederea unui atac inopinat contra vaselor de războiu inamice. –

5.- În ziua de 23 august, când bătălia de la Turtucaia era în faza cea mai aprigă, am transportat dela Turtucaia cu canonierele la Oltenița peste 1000 de răniți iar în seara aceleiași zile am evacuat trei vase spital cu peste 1000 de răniți, de la Oltenița la Călărași: dacă s-ar fi amânat pe a doua zi evacuarea lor, ar fi fost imposibilă. –

6.- În seara de 23 August pe la orele 10 în convorbirea ce am avut cu Maiorul de atunci Dumitrescu Toma – care sosise cu o importantă misiune din partea Marelui Cartier - i-am declarat formal, după ce m-a pus în curent cu situația de pe frontul Turtucaiei, convingerea mea că cetatea urma cu certitudine să cadă a doua zi, concluzie pe care și el a împărtășit-o imediat. În acest moment, în urma părerii ce subsemnatul am formulat, pentru prima oară întrucât știu, a fost pusă chestiunea retragerii din Turtucaia. – Maiorul Dumitrescu m-a întrebat dacă o retragere sprijinită de flotă ar avea sorți de izbândă. I-am răspuns categoric afirmativ, indicând totodată dispozițiunea care trebuia adoptată, adăugând că pentru aceasta este nevoie de o prealabilă înțelegere între Comandantul Cetăței și acel al Flotei. – Această înțelegere însă n-a avut loc deși știu că maiorul Dumitrescu s-a dus la Comandantul Cetăței cu propunerea. – În retragerea

forțată de a doua zi, cele câteva mii de oameni salvați o datoresc după cum se știe Escadrei de Dunăre, care le-a susținut retragerea conform planului ce am propus în consiliul de bord care a avut loc pe vasul amiral în cursul nopții. – Tot în acest Consiliu de bord am propus și s-a admis trimiterea unei bărci în canalul Kalimoc, cu ajutorul căruia să poată salva ofițerii de marină, cari erau condamnați la o pierdere sigură rămânând la baterie. Aceasta s-a executat, salvându-se a doua zi Comandorul Vasilescu M. –

7.- În urma convorbirei avută cu Maiorul Dumitrescu am consiliat pe comandantul convoiului de aprovizionare să evacueze toate vasele depozite în cursul nopții, ceea ce s-a făcut; a doua zi operațiunea n-ar mai fi fost posibilă. Invoc declarația Căpitan Comandorului Munteanu G., comandantul acestui convoiu. –

8.- În momentele cele mai tragice ale retragerii în debandadă la 24 august mă găseam cu canonierele acostate la Debarcaderele din Turtucaia, unde de la orele 10 dim la 1, trupele și convoiurile se precipitau în avalanșe pe Dunăre. Am luat măsuri ca echipajele canonierelor să adune armele și munițiile abandonate de răniții fugari și cei care încercau a scăpa înot. Am salvat astfel o însemnată cantitate.-

Am dispozat asemenea ca să se urmărească și pedepsi bulgarii civili care de pe ferestre și din podurile caselor trăgeau asupra-ne.-

9. Înainte de retragerea din Turtucaia m-am găsit sub tirul artileriei inamice timp îndelungat fiind nevoie a reveni cu o canonieră pentru transmiteri de ordine. –

Am deschis focul asupra a două baterii pe care le-am silit să tacă.

10.- În seara aceleiași zile m-am întors cu toate canonierele spre Turtucaia ca să culeg de pe mal răniții grav. –

Pentru a salva cât mai mulți am supra-încărcat la maximum vasele ce comandam.-

În tot timpul retragerii am făcut cu canonierele gardă înaintea monitoarelor unde rămâneam până când inamicul care trăgea continuu ne încadra cu obuze. –

11.- Dela 3-23 septembrie am îndeplinit funcțiunea de Șef de Stat Major al flotei de operațiuni ruso-române, între Rasova și Cerna Vodă. –

12.- Dela 25 septembrie la 25 Noiembrie subsemnatul a operat izolat pe brațul Borcea dând concurs armatei ruse pentru operațiunile dela Podul Cerna Vodă și pentru celelalte operațiuni care au avut loc pe toată întinderea Borcei, dela Călărași până la Gura Ialomiței, făcând astfel posibilă acțiunea trupelor ruse la podul Cerna Vodă și diferite alte acțiuni în regiunea Borcea cu ocupări de ostroave, incursiuni la inamic etc.-



13.- *Exploziunea executată după sfatul ce am dat Comisiunii însărcinate cu distrugerea podului dela Fetești a dat rezultatul dorit.-*

14.- *Am fost însărcinat de D-l General Krasowski cu distrugerea podului dela Cerna Vodă (după ce inamicul pusese stăpânire pe dânsul și pătrunsese în baltă) după un plan alcătuit de subsemnatul și aprobat de D-sa. Neputând însă să-mi procure la timp explozibilul necesar, planul nu s-a putut executa.-*

15.- *Din ordinul Marelui Cuartier General am studiat alegerea amplasamentului unei baterii de 120 mm în fața Derventului.-*

16.- *Am organizat o recunoaștere ofensivă la Insula Ostrov, care s-a executat cu succes.-*

*Pentru activitatea depe Borcea D.D. Generali Alieff și Krasowski sub ordinele cărora mă găseam atunci, mi-au adus în repetate rânduri mulțumiri și laude, atât directe cât și prin flota de operațiuni. Aceste mulțumiri sunt rezumate și în ordinul de zi No. 520 al Comandantului Diviziei de Dunăre din 7 Ianuarie 1917 și în raportul No. 982 pe care Divizia de Dunăre l-a înaintat Marelui Cuartier General, cerând decorarea mea.*

17.- *În retragere am evacuat toate vasele de pe Borcea, brațul Măcin etc., până la Brăila.-*

18.- *Concentrându-ne la Chilia Veche peste 700 de vase evacuate din întreaga Dunăre, atât ale Marinei de Războiu cât și cele comerciale, am fost însărcinat și am sistematizat plasarea lor în vederea protejării contra unui eventual atac și în vederea ernatului.*

*Am dispozat inventarierea conținutului vaselor și șlepurilor organizând asemenea viața economică a regiunii.-*

19.- *Am elaborat în Ianuarie 1917 un plan de apărare al regiunii Chilia-Veche, pe care Domnul Comandor Scodrea Comandantul Flotei și l-a însușit spre executare.-*

20.- *Am executat o recunoaștere pe lacul Razlem împreună cu comandantul escadrei d. Comandor Scodrea în Martie 1917, cu niște bărci automobile ruse, cu comandanți și echipaje ruse, în vederea pregătirii planului unei operațiuni importante.<sup>8</sup>*

*În urma acestei recunoașteri comandantul escadrei l-a însărcinat pe Mihail Gavrilesco cu elaborarea unui plan detaliat al operațiunii ce se pregătea, executat de acesta. În momentul prezentării lucrării Comandorului Scodrea, acesta a afirmat că „o găsește foarte bună, a copiat-o câteva zile în*

---

<sup>8</sup> *Ibidem*, ff. 14 – 16.

*urmă în biroul Comandantului Marinei la Bârlad unde mă găseam și eu și a prezentat-o Marelui Cuartier.-”*

*În reclamație, Mihail Gavrilescu precizează în continuare: „Pe cererea de audiență menționată mai sus și în care relevăm între altele și acest titlu al activității mele D. Comandor Scodrea a calificat de rea această lucrare, declarând că a fost nevoit a o reface în întregime, ceia ce este absolut inexact, afirmând de asemenea că cu ocaziunea recunoașterii de la Razlem s-a convins că îmi lipsește perspicacitatea și capacitatea în conducerea operațiunilor, deși în ocaziunea în care D-sa pretinde că a constatat capacitatea subsemnatului, nu am fost ambii decât simplii pasageri pe o barcă rusească. –*

*Această ciudată apreciere care a avut un efect dezastruos asupra carierei subsemnatului, m-a determinat după ce am aflat-o să întreb pe D. Comandor Scodrea ce l-a îndreptățit a mi-o atribui. Totodată pentru a avea un act cu care să dovedesc inexacitatea celor ce D-sa a afirmat în scris, am rugat pe D. Comandor Scodrea, colegul meu de promoție, să-mi înapoieze lucrarea mea.-*

*D-sa mi-a răspuns textual: Ce puteam să scriu eu când în raportul ce ai făcut vrei să arăți că tu ai făcut totul și eu nimic.-*

*Acest straniu răspuns, absolut autentic, îl cred deplin edificativ, asupra forței morale, care trebuie să fie pârghia de rezistență în războiu.*

*Îmi permit a releva că recunoașterea de la Razlem a avut loc în martie iar aprecierile defavorabile ale D. Comandor Scodrea nu au fost formulate decât numai pe recalmația care am înaintat-o contra D-sale la 19 sept., este deci evident că aprecierile sale rău voitoare erau numai de circumstanță, nu aveau nici un temei și nici un alt scop decât de a mă lovi.*

*De altfel, dacă lucrarea pe care o executasem ar fi fost în adevăr rău apreciată de șeful meu n-aș fi putut avea naivitatea să o invoc între titlurile activității mele.-<sup>9</sup>*

*În textul reclamației sunt cuprinse și alte precizări despre activitățile desfășurate de Mihail Gavrilescu:*

*-în cursul verii<sup>10</sup> a modificat o mare cantitate de muniții rusești (...scris de mână indescifrabil) și la tunurile bateriilor marinei de la Galați „cu rezultate care au întrecut toate așteptările.-”*

*- a înființat în marină școli practice de artilerie și torpile, care „au dat totdeauna rezultate excelente, instruind promoții întregi de ofițeri și contingente de ochitori și torpilori.”*

---

<sup>9</sup> *Ibidem*, ff. 16 – 17.

<sup>10</sup> Presupunem că este vorba de vara anului 1917.

- a înființat serviciul de artilerie, torpile și electricitate al marinei al al cărui șef a fost mai mulți ani, înzestrând Marina cu mașinile și aparatele necesare artileriei ei, cu poligoane de tragere, cronografe etc.-

- datorită stăruinței sale continue, în cursul mai multor ani, marina a putut avea un stoc apreciabil de muniții la intrarea în război.-

- în timpul operațiunilor executate de marină în acest război, s-a întrebuințat în mod aproape exclusiv obuze cu mare capacitate de exploziv, care au fost confecționate în fabricile străine conform prescripțiilor și indicațiilor directe ale căpitan comandorului: *„am transformat radical sub răspunderea mea directă toate munițiunile marinei. Rezultatele excelente obținute se cunosc de întreaga flotilă.”*

- vechile muniții existente încă la vase, conțineau o mică cantitate de explozibil foarte slab (amon); căpitan comandorul Gavrilescu l-a înlocuit cu trotyl în capacitate maximă, ale cărui efecte de detonație extraordinară au fost dovedite. Trotylul adoptat de marină în urma propunerii căpitan comandorului Gavrilescu a fost introdus și în armată, doi ani mai târziu.

- a fost decorat de trei ori în cursul războiului cu ordine de război rusești pentru bravura de care a dat dovadă și a avut și a patra propunere a Comandantului Flotei de operațiune, *„propunere care stă și astăzi în suferință la Marele Cuartier.”*

Spre sfârșitul reclamației, căpitan comandorul Mihail Gavrilescu aduce în atenția regelui chestiunea ordinului către căpitanul Ciornei, prezentând varianta personală: *„La 5 Ianuarie 1917, la Chilia-Veche conform ordinului ce primisem, am pus în vedere Cpt. Ciornei T. să plece la Vaslui unde nu bănuia ce i se rezervă; acest ofițer se găsea sub ordinele mele de mai bine de 2 ani, în care timp am fost deplin mulțumit de modul cum și-a îndeplinit serviciul de comandant de canonieră, după cum se constată din foile sale calificative pe anii 1915 și 1916. –*

*În ordinul de plecare al ofițerului achitându-mă de o elementară datorie de conștiință, i-am exprimat satisfacțiunea pentru modul lăudabil în care s-a achitat de îndatoririle sale.*

*Căpitanul Ciornei fiind pus în retragere a reclamat contra acestei măsuri invocând ordinul de mulțumiri ce-i dasem.*

*D. Amiral Bălescu mi-a adus acuzațiunea absolut nedreaptă că ordinul meu ar fi fost dat după punerea în retragere a Căpitanului Ciornei și numai cu intenția a procura acestuia o armă cu care să combată măsura care l-a lovit.*

*Dovada că nu este adevărat aceasta este că ordinul meu către căpitanul Ciornei a fost văzut de Comandorul Tăutu care se găsea în biroul meu pe bord la Chilia Veche când am scris acest ordin; Comandorul Negru*

*Nicolae la citit o zi după aceasta la Ismail, căpitanul Zlateanu asemenea. Trebuie să menționăm afară de acesta că este în obiceiul subsemnatului de 15 ani a da ordine de mulțumire ofițerilor meritoși din serviciul meu. –*

*Cu ocazia înaintărilor care s-au făcut la 1 Septembrie 1917 au fost avansați trei ofițeri mult mai noi ca mine iar eu am fost sărit, deși valoarea și activitatea tuturor acestora am curajul să o declar nu poate suferi comparația cu a mea și deși sunt de la Noiembrie 1915, deci cu 10 luni înainte de începutul războiului și până în prezent, continuu pe front – Doi din acești ofițeri aparțin serviciului maritim de 10 – 15 ani și au obținut în curs de câteva luni 2 grade în biurouri, în timp de războiu. –”<sup>11</sup>*

*Căpitan comandorul își încheie reclamația înaintată regelui, cu speranța că i se va face dreptate și că i se vor recunoaște meritele.*

*„Desfășurând o activitate conștiincioasă dezinteresată și rodnică muncind fără preget 23 de ani călăuzit numai de interese superioare și propășirea instituției căreia m-am devotat în mod exclusiv cu trup și suflet, o știe întraga Marină, am durerea a constata că astăzi în timp de războiu mi se nesocotește în mod manifest meritul și munca depusă, - eminent apreciate, după cum se constată deplin și din memoriul meu calificativ; aceasta mă nevoiește să fac prezenta întâmpinare. -*

*După 20 de ani de specializare în artilerie, munițiuni și torpile și de muncă intensivă în aceste specialități, în loc să fiu pus în vederea războiului în un post în care s-ar fi utilizat cunoștințele mele speciale și experiența mea spre folosul țării am fost numit înadins comandantul unui grup de vase vechi fără nicio valoare militară. –*

*Din prezenta cinstită expunere, cred Majestate că se constată în mod desăvârșit nedreptatea manifestă și sper că Majestatea Voastră în înaltul său spirit de dreptate va ordona să mi se dea dreptul răpit.”<sup>12</sup>*

*În dosarul cercetat există un „EXTRACT DIN CONCLUZIUNILE ORDONAȚEI DEFINITIVE A GENERALULUI BROȘTEANU COMISAR REGAL ȘI RAPORTOR PE LÂNGĂ CURTEA MARȚIALĂ A CORPULUI II ARMATĂ, care cuprinde concluziile acestui general în urma analizei reclamației d-lui Gavrilescu.<sup>13</sup> Ordonanța este favorabilă d-lui Gavrilescu, în sprijinul acestei afirmații redăm câteva pasaje din acest Extract:*

---

<sup>11</sup> *Ibidem*, ff. 17 – 18.

<sup>12</sup> *Ibidem*, f. 18.

<sup>13</sup> Documentul nu este datat, însă desprindem dintr-un Proces Verbal din 19 mai 1922, întocmit în urma întrunirii unei comisii care a analizat mai multe din problemele stringente apărute în Marină în perioada 1918 – 1922, că „Ordonanța definitivă a d-lui Broșteanu” este datată 27 martie 1920.

„COMANDORUL SCODREA - 1. A urmărit în mod constant pe Comandorul Gavrilescu Mihail pe care în toate ocaziunile îl notează în mod pătimaș, deși ofițerul are de la toți ceilalți șefi ai săi și chiar de la Amiralul Bălescu, până la incidentul de la Chilia Veche, note foarte bune. –

2. În mod intenționat a indus în eroare pe Amiralul Bălescu referând că Comandorul Negru Nicolae nu are dreptul să noteze pe Comandorul Gavrilescu. –

Aceasta pentru a anula nota bună de războiu pe care Comandorul Negru Nicolae i-o dăduse Comandorului Gavrilescu.

Și a reușit la acestea, cu toate că din ordinea de bătae și din registrul de ordine de zi al Escadrei de Dunăre se constată cu prisosință că Comandorul Gavrilescu era sub ordinele directe ale Comandorului Negru Nicolae.

3. Cu raportul 67 din 7 iulie 1917, cere ca Căpitanul Comandor Gavrilescu să fie mutat ca Comandant al Diviziei de Mare și Crucieșetorului „Elisabeta” post inferior celui pe care îl ocupa la Flotă. –

Cu No. 4890 din 15 iulie 1917 Marele Cuartier General, Serviciul Marinei, Amiral Bălescu îi răspunde că e de părere ca Cpt. Comandor Gavrilescu să rămână la Flotă într-un post potrivit cu vechimea sa în grad, și cu aptitudinile sale speciale, și că ar fi nimerit să fie numit Șeful Serviciului Artileriei Flotei, și să i se dea și chestiunile de muniții. –

Cum acesta era cel mai important post la Flotă, după Comandant, Comandorul Scodrea nu execută ordinul Amiralului Bălescu și lasă pe Comandor Gavrilescu tot unde era. –

4. Întrbat de noi de ce n-a întrebuițat pe comandorul Gavrilescu, ne răspunde că nu l-a întrebuițat „pentru că era lipsit de însușirile necesare să ocupe un post în Comandamentul Flotei.”

Și cu toate acestea toți predecesorii săi notează pe Căpitanul Comandor Gavrilescu foarte bine, chiar și Amiralul Bălescu, iar Generalul rus Alieff îi aduce laude pentru concursul dat trupelor ruse pe brațul Borcea și la operațiunile de la podul de la Cerna Vodă.<sup>14</sup> (...)

La data de 22 martie 1920 Comandantul Diviziei de Mare, Contraamiral Gavrilescu trimite domnului Amiral Scodrea, Inspector General al Marinei următoarea „reclamațiune”: „Cu onoare trimit reclamațiunea de față spre a fi înaintată D-lui Ministru de Războiu.

Prin I. D. No. 861 din 20 Martie, FIIND MUTAT Comandant al Div. de Dunăre, rog a fi primit în audiență de dl. ministru spre a-i reclama

---

<sup>14</sup> Ibidem, Extract din concluziunile Ordonanței definitive a Generalului Broșteanu Comisar Regal și raportor pe lângă Curtea Marțială a Corpului II Armată, ff. 19 – 20.

*imensa nedreptate ce mi se face prin mutarea mea în acel post și înlocuirea mea la Comanda Diviziei de Mare, post mult mai însemnat, printr-un oficer cu 7 ani mai nou în grad ca subsemnatul. –*

*Pe lângă aceasta doresc să reclam d-lui Ministru de Răsboiu că de la venirea Dvs. la comanda Marinei am fost contunuu urmărit expus la jigniri grave și nedreptăți de tot felul și la ofense grave care au adus știrbirea prestigiului gradului și funcțiunei mele. –*

*Voiu arăta D-lui Ministru că toate aceste persecuții durează de 12 ani și prin ele s-a urmărit și se urmărește distrugerea mea ca militar și om.”<sup>15</sup>*

Răspunsul viceamiralului Scodrea, nedatat, primit de contraamiralul Gavrilescu la 10 aprilie 1929 are următorul conținut: „*La raportul No. 27 din 22.III.929 binevoști a cunoaște:*

*1. În baza ordinelor în vigoare nu se poate da curs reclamațiunilor pentru mutări, acestea urmând să fie executate. –*

*2. În ce privește reclamațiunea că sunteți urmărit jicnit și nedreptățit de subsemnatul. Vă atrag atențiunea că pentru o atare reclamațiune ați avut deja audiență la D-l General Mircescu fostul ministru de război, care s-a terminat cu impresiunea D-lui Ministru că suferiți de mania persecuției impresiune pe care v-a exprimat-o față fiind și subsemnatul.*

*Față de cele de mai sus dacă socotiți că mai este cazul a mai reveni asupra reclamațiunei vă rog a arăta precis toate cestiunile pe care le veți supune pentru ca în conformitate cu ordinele în vigoare să pot refera D-lui Ministru asupra fiecăreia, fiind interzis de a se atinge altele, în cursul audienței dacă vi se aprobă.”<sup>16</sup>*

La data de 18 iunie 1929, contraamiralul Gavrilescu, Comandantul Diviziei de Dunăre a trimis domnului general Cihoski, ministrul de război, un amplu memoriu, cu anexe sprijinitoare, referitor la mutarea sa la Divizie de Dunăre „*și la jignirile și prigonirile pe care le-am suferit și le sufăr din partea Dlui Amiral Scodrea, Inspector general al Marinei.*” Acest memoriu ajunge la Cabinetul Ministrului la data de 21 iunie 1929, unde se întocmește un *rezumat al memoriului* pe care este trecută rezoluția Ministrului de război, generalul Cihoski:

*„1. Deși reclamația ofițerului a sosit după judecarea situației Contraamiralului Gavrilescu, de către Consiliul Superior, D. General*

---

<sup>15</sup> *Ibidem*, Adresa No.27 din 22/III/929, f. 38.

<sup>16</sup> *Ibidem*, INSPECTORATUL GENERAL AL MARINEI, către C. Amiral Gavrilescu M., f. 36.

Mărdărescu este rugat a o cerceta, a verifica cele conținute în ea și a-și da părerea.

2. Actele spre dezvinovățirea Contra Am. Gavrilescu au fost cerute de mine cu ocazia unei audiențe pe care ofițerul a cerut-o de mult și de aceea n-au urmat prin Curierul Marinei, ca corespondențe obișnuite.”

„REZUMATUL MEMORIULUI DLUI CONTRAAMIRAL GAVRILESCU, ÎN CHESTIUNEA MUTĂREI LA DIVIZIA DE DUNĂRE ȘI PRIGONIRILE PE CARE LE SUFERĂ

1. Mutarea la Divizia de Dunăre constituie o jignire întrucât Comanda Diviziei de Mare pe care a avut-o mai înainte era mai importantă, cauzând și prejudicii materiale

2. De 12 ani Dl. Contra Amiral Gavrilescu ar fi suferit jigniri și prigoniri din partea Dlui Vice-amiral Scodrea. Se citează următoarele cazuri:

a) Cu ocazia comenzii de nave, dl. Contra Amiral Gavrilescu a opinat pentru submarine, înaintea Cruciașătorului. I s-a combătut opinia separată prin părerile subalternilor.

b) A reclamat defectele tunurilor de pe distrugătoare. S-a numit o comisiune de subalterni care a găsit tunurile bune, însă totuși s-a adus un specialist din Italia care a constatat defectele.

c) Trimiterea la reparațiuni în Italia a Distrugătoarelor și ori ce comandă de material se face fără avizul Comitetului Consultativ al Marinei.

d) Că a comandat Divizia de Mare a fost lipsit de ofițeri buni, din spirit de șicană.

e) Toate cererile făcute pentru procurări de materiale n-au fost luate în considerație.

f) A fost pedepsit cu cinci zile arest pentru neprezentare după primirea unei decorațiuni. S-a dat ordin de ridicare, însă pedeapsa a rămas.

g) A fost propus pentru aplicare articol 51 L.I.A.

h) A primit ordine observatoare prin subalterni.

i) O cerere de audiență la Minister nu s-a soluționat de trei luni.

j) S-a comandat pentru marină ca stoc de mobilizare cărbuni Cardiff de proastă calitate, fără nici o utilizare.

k) Nu i se dă mâna de Dl Vice Amiral Scodrea. –

l) Cere a i se încredința comanda Marinei sau funcțiunea de Director Superior în Minister.”<sup>17</sup>

---

<sup>17</sup>Ibidem, Rezumatul Memoriului D-lui Contraamiral Gavrilescu, în chestiunea mutării la Divizia de Dunăre și prigonirile pe care le suferă, ff. 7 – 8.

La data de 8 iulie 1929, Viceamiralul Scodrea semnează o declarație amplă, bine întocmită și argumentată, cu răspunsuri structurate pe chestiuni, cu scopul de a-i demonta reclamațiile d-lui contraamiral Gavrilescu Mihail. Având în vedere relevanța acestei „declarații”, pentru identificarea tipului de relații existente între cei doi, definite de tensiuni și încordare reciprocă, o vom reda, pe larg, mai jos:

*„CHESTIUNEA 1.*

*Întrebare: Care este explicația mutărei C. Amiralului Gavrilescu Mihail dela Divizia de Mare la Divizia de Dunăre. –*

*Răspuns: Am prezentat Domnului Ministru de Război referatul alăturat în copie, care a fost trimis Serv. Personalului cu nr. 273 din 11.III.929. –*

*Propunerea de mutare a fost aprobată de Domnul Ministru.*

*CHESTIUNEA 2.*

*Î. – Ce jignire s-a adus C. Amiralului Gavrilescu cu ocazia comenței de noi nave. – D-sa susține că a opinat pentru submarine înaintea Crucșetorului și că i s-ar fi combătut opinia separată prin părerile subalternilor. –*

*R. – În vederea comenței unui Crucșetor, admis în principiu de guvern, s-a pus în discuția Comitetului Marinei acest tip de navă. –*

*C. Amiralul Gavrilescu a făcut opinie separată în procesul verbal Nr. 10 pe care o baza pe date ce nu corespundeau realității. –*

*Am însărcinat trei ofițeri (a se vedea procesul verbal Nr. 12) care luaseră parte la discuțiunile Comitetului pentru a culege date asupra construcțiilor din Marinele străine, iar nu pentru a discuta opinia separată a C. Amiralului Gavrilescu. Aveam nevoie de aceste date pentru a pune Comitetului unele întrebări în legătură cu opinia separată a C. Amiralului Gavrilescu. Am fost nevoit să fac aceasta pentru a fi în măsură să spun Domnului Ministru pe deplin lămurită o chestiune așa de importantă. –*

*În opinia separată C. Amiralul Gavrilescu a întrebuițat date ce nu corespundeau realității, dupe cum rezultă limpede din actele anexate.*

*Asemenea afirmațiuni eronate nu se puteau răsturna decât pe bază de documente și printr-o încheere a Comitetului Marinei. –*

*Nu văd întrucât un atare procedeu l-ar fi putut jigni, de oarece în Comitet vin dese ori chestiuni studiate chiar de subsemnatul și totuși membrii mai mici în grad au dreptul de al le discuta și să obțină chiar modificări atunci când argumentele aduse sunt găsite întemeiate. –*

*De altfel, în principiu, membrii unui Comitet, ori care le-ar fi gradul, au aceleași drepturi în ce privește discuțiunile. –*



### CHESTIUNEA 3.

*Î. – Ce jignire s-a adus C. Amiralului Gavrilescu care a reclamat defectele tunurilor depe distrugătoare, numindu-se o comisiune de subalterni care a găsit tunurile bune, în opunere cu părerile unui specialist adus din Italia. –*

*R. – C. Amiralul Gavrilescu în calitate de Comandant la Diviziei de Mare a înaintat raportul Nr. 1171 din 20.X.927 prin care arată că tunurile depe C.Torpiloare nu pot trage din lipsa unor piese de rezervă și din cauza unor defecte de construcție, care ar face ca loviturile să plece mai înainte ca închizătorul să fie închis, de oarece percutorul scapă. –*

*Alarmat de acest raport, am trimis 2 ofițeri dela Serv. Artileriei din Inspectorat ca să studieze chestiunea și să-mi refereze. – În același timp am numit o comisiune care să procedeze la un studiu amănunțit al artileriei depe C.Torpiloare. –*

*În această comisiune figurau doi ofițeri superiori specialiști, care în afară de Școala de Artilerie din țară au urmat cursurile unei Școli speciale de artilerie în streinătate. – Ofițeri mai vechi ca C. Amiralul Gavrilescu nu sunt în Marină afară de subsemnatul.*

*Atât ofițerii din Inspectorat cât și Comisiunea au găsit nu numai că cele relevate de Comandamentul Diviziei de Mare sunt lipsite de temei, dar au constatat că personalul dela bordul Contratorpiloarelor nu cunoștea materialul și nici nu s-a interesat de întreținerea lui. –*

*Referatele G din 29.X.929 și A, cum și Pr. Verbal B – alăturate în copie sunt edificatoare.-*

*C. Amiralul Gavrilescu în raportul său afirmă că percutorul pornește mai înainte ca închizătorul să fi terminat cursa sa de închidere producând astfel aprinderea prematură a capsei și deci să facă cu puțință accidente. –*

*Această afirmațiune a fost dovedită ca lipsită de temei nu numai de Comisiune, dar și de tragerile ce s-au executat timp de 3 ani cu aceste tunuri.-*

*Percutorul avansează, în adevăr, mai înainte ca închizătorul să fie complet închis, însă numai atât cât trebuie ca să facă contact perfect cu fundul capsei, căci tragerea se execută și electric la aceste tunuri și un atare contact este absolut necesar. Avansul percutorului este determinat prin însăși construcția piesei.*

*Ceeace însă este grav, e faptul că s-a creat printre ofițerii Diviziei de Mare o atmosferă de neîncredere în nouile tunuri comandate în Italia.<sup>18</sup>(...)*

#### **CHESTIUNEA 4.**

*Î. – Ce este întemeiat din afirmațiunea C. Amiralului Gavrilescu, că trimiterea în reparațiune în Italia a distrugătoarelor și ori ce comandă de material s-a făcut fără avizul Comitetului Consultativ al Marinei. –*

*R. – Distrugătoarele au fost reparate în țară, iar nu în Italia, de Uzinele Reșița în colaborare cu șantierul Pattison, în baza contractului Nr. 7791 din 2.VIII.924. –*

*Dupe terminarea reparațiilor navele urmau să fie scoase pe dock la Constantinopol pentru a li se vizita cârma și carena (partea din apă). –*

*Uzinele Reșița cu adresa Nr. 34/5 din 19.I.1926 a arătat că la Constantinopol nu pot fi indocate din considerațiuni tehnice și a cerut ca ele să fie trimise la Napoli. –*

*Propunerea Uzinelor Reșița fiind convenabilă din toate punctele de vedere, a fost aprobată. În adevăr navele erau supuse dupe executarea reparațiilor în țară, la cea mai bună probă în voiajul lung până la Napoli, apoi Casa Pattison putea să revadă unele lucrări care n-ar fi fost executate în bune condițiuni în țară. –*

*Reparațiunile executate de către Uzinele Reșița au fost discutate de Comitetul Marinei dresându-se Pr. Verbal M din 26.III.924 și Pr. Verbal N din 3.IV.925. –*

*Pentru toate comenzile de materiale în curs de executare, s-a dresat de Comitetul Marinei Pr. Verbal Nr. 1 din 4 Oct. 1926; Nr. 4 din 20 Oct. 1926; Nr. 6 din 15 Noem. 1926; Nr. 10 din 16 Mai 1927; Nr. 11 din 17 Mai 1927; Nr. 12 din 18 Mai 1927; Nr. 18 din 25 Oct. 1928; Nr. 19 din 18 Noem, 1927; Nr. 20 din 15 Dec. 1927; Nr. 22 din 6 Mart. 1928; Nr. 23 din 6 Mart. 1928; Nr. 26 din 2 Iulie 1928; Nr. 32 din 1 Mai 1929; Nr. 33 din 1 Mai 1929; Nr. 34 din 27 Mai 1929, alăturate în copie. –*

*Chestiunea înlocuirii armamentului la distrugătoare a fost discutată de Comitetul Marinei dresându-se Pr. Verbal P din 26.II,924 și L din 3.IV.925 alăturate în copie. –*

*Profitând de plecarea navelor în Italia pentru indocare, am cerut și Guvernul a aprobat prin Jurnalul Nr. 868 din 24.III. 926, ca Marina Italiană să ne cedeze din stocul de tunuri destinate a constitui armamentul celor mai noi Contratorpiloare ale sale tip „Sella, 10 tunuri pentru distrugătoarele noastre. –*

---

<sup>18</sup> Ibidem, Declarație semnată de Viceamiral Scodrea la 8/VII/929, ff. 50 – 52.

*Comitetul nu avea ce să discute, căci nu erau în joc mai multe oferte, ci o hotărâre de a se adopta tunurile utilizate de Marina Italiană pe navele similare. –*

*Inspectoratul pentru a avea o călăuză la stabilirea prețului, a cerut oferte și Casei Nickers (a se vedea adresa Y) care pentru același material cerea o sumă cu 40% mai ridicată (88 de milioane față de 48 milioane oferite de Casa Armstrong). –*

*Avantajul cel mai mare prin procurarea tunurilor dela Marina Italiană constă în faptul că în patru luni de zile distrugătoarele au căpătat o adevărată valoare militară, ceea ce nu se putea realiza pe nici o altă cale. –*

#### **CHESTIUNEA 5.**

*Î. – Ce este întemeiat din afirmațiunea C. Amiralului Gavrilescu că pe timpul cât a comandat Divizia de Mare a fost lipsit de ofițeri buni din spirit de șicană.*

*R. – Din ordinele de bătaie alăturate în copie rezultă netemeinicia afirmațiunei. –*

*S-au făcut schimbări printre ofițeri tineri impuse de nevoia stagiului de imbarcare și a rotației ce trebuia făcută printre ofițeri pentru a înlătura o ședere îndelungată la Dunăre, care ar fi dăunătoare pregătirei.*

*Trei din ofițerii Diviziei de Mare un Lt. Comandor și un Căpitan în urma concursului depus au fost trimiși în Italia pentru a fi formați ca directori de tir și după terminarea cursului au fost numiți directori de tir la cele 2 distrugătoare. –*

*Un alt Căpitan a fost trimis în Italia pentru a fi format ca ofițer submarinist necesar pe noul submarin comandat. –*

#### **CHESTIUNEA 6.**

*Î. – Ce este întemeiat la afirmațiunile C. Amiralului Gavrilescu, că toate cererile pentru procurare de materiale nu au fost luate în considerație. –*

*R. – Nu știu la ce materiale se referă C. Amiralul Gavrilescu. Dacă este vorba de materiale de mișcare ale navelor ele sunt prevăzute de buget și s-au alocat sumele în raport cu programul de instrucție în fiecare an, dându-se Diviziei de Mare o cotă mult superioară Diviziei de Dunăre. –*

*Dacă este vorba de materiale de război: armament, munițiuni, proiectoare, T.F.S. etc. cerute prin dările de seamă anuale, ele s-au avut în vedere și parte s-au procurat sau sunt pe cale de procurare în limitele creditelor acordate ca: proiectoare, stațiuni T.F.S., radiogoniometrie, iar altele s-au cerut prin referatele domnului Ministru și Marelui Stat Major, trecându-se pe tablourile de credite extraordinare.*

#### **CHESTIUNEA 7.**

Î. – *Ce este cu aplicarea pedepsei de 5 zile de arest pentru neprezentare dupe primirea unei decorațiuni și dacă este exact că pedeapsa a rămas, deși a fost ordin pentru ridicarea ei.* –

R. – *C. Amiralul Gavrilescu a fost propus de subsemnatul la decorare. – Totuși, cu raportul Nr. 59 din 25.I.927 alăturat în copie, cere a fi primit în audiență de Dl. Ministru pentru a-i mulțumi.* –

*Cu ordinul Nr. 80 din 1.III. 927, alăturat în copie i-am atras atențiunea că nu s-a conformat Regulamentului Serviciului Interior.* –

*Numai dupe ce acest ordin a fost nesocotit, cu Nr. 138 din 29. IV. 927 I-am aplicat pedeapsa.* –

*Nu există nici un ordin ca pedeapsa să-i fie ridicată.* –

CHESTIUNEA 8.

Î. – *Pe ce se bazează aplicarea Art. 51.* –

R. – *În memoriul ofițerului nu există nici o propunere de a i se aplica Art. 51 și nici Consiliul Superior al Oștirea nu a luat o atare hotărâre.* –

*În 1927 cu raportul Nr. 80 din 12.III. am cerut în adevăr D-lui Ministru de Război ca să se aplice C. Amiralului Gavrilescu Art. 51, pentru nedestoinicie, dezinteresare, lipsă de caracter și de demnitate.* –

*Raportul nu a primit însă nici o soluțiune.* –

CHESTIUNEA 9.

Î. – *Este exact că i-ați făcut ordine observatoare prin subalterni?* –

R. – *Nu am dat nici un ordin observator prin subalterni. – Asemenea ordine au fost nu numai semnate ci chiar scrise de subsemnatul.* –

*Se poate ca rezoluțiuni puse de subsemnatul pe rapoartele Diviziei să fi fost comunicate de Șeful de Stat Major sau Directorul Marinei, însă ordin de la mine nu au avut. Din potrivă le-am ordonat ca chiar ordinele obișnuite către Divizii să fie semnate de subsemnatul sau să menționeze că este din ordinul meu.* –

*Citez un asemenea ordin cu Nr. 406 pe care D-sa îi găsește a avea caracter de ordin observator.* –

CHESTIUNEA 10.

Î. – *Care este motivul că cererea de audiență la Dl. Ministru a C. Amiralului Gavrilescu n-a fost soluționată timp de trei luni.* –

R. – *Cererea de audiență a C. Amiralului Gavrilescu poartă data de 22.III.929. În aceeași zi s-a dat ofițerului ordinul Nr. 336 ca să arate precis toate chestiunile care formează obiectul audienței, așa cum prevede ordinul M.R. Nr. 110 din 13.XII. 928.* –

*La acest ordin nu s-a primit nici un răspuns.* –

*La 22.IV.929 în baza ordinului verbal al D-lui Ministru de Război am dat curs cererii de audiență cu Nr. 336. –*

*Deci o lună dupe ce cererea a fost formulată de C. Amiral Gavrilescu s-a găsit în mâna d-lui ministru și această întârziere se datorește numai faptului că C. Amiralul Gavrilescu nu s-a conformat ordinului general al Ministerului de Război Nr. 110 și nici n-a executat ordinul subsemnatului menționat mai sus. –*

*Întârzierea soluționării nu a depins de Inspectorat. –*

#### **CHEESTIUNEA 11.**

*Î. – Întrucât este angajată persoana Camiralului Gavrilescu în comanda de cărbuni Cardiff, stoc de mobilizare, cărbuni pe care d-sa îi crede inutilizabili. –*

*R. – Marina aprovizionează în fiecare an cărbuni pentru a înlocui pe cei consumați din stocul de mobilizare.*

*Anul trecut Serv. Tehnic al Marinei a cerut prin referatul C susținut și de Inginerul Șef al Marinei, ca să se aprovizioneze cărbuni Cardiff în loc de Silezia, ca fiind mai avantajoși. –*

*Am aprobat propunerea și am dat ordin Arsenalului Marinei să publice licitația pentru nevoile întregii Marinei și să întocmească și caetul de sarcini. –*

*La licitația ținută de Arsenal s-a obținut un preț foarte avantajos: 1340 lei tona cărbuni Cardiff față de 2150 – 2200 lei tona cei de Silezia. –*

*Cărbunii predați de furnizor au satisfăcut condițiunile caietului de sarcini, însă întrebunțați la căldările navelor nu au dat rezultate bune, cu toate că sunt de calitate superioară. Vina este a personalului tehnic care a întocmit caetul de sarcini și nu a prevăzut clauza ca cărbunii să dea flacără lungă.*

*Cărbunii au sosit la Divizia de Mare la 30.IX.928 și până la 23 Noembrie 1928 Divizia de Mare nu a înaintat Inspectoratului nici un act al comisiei de recepție numită de acel comandament pentru a recepționa cărbunii Cardiff. Abia la 23 Noembrie 1928 înaintează Pr. Verbal Nr. 44 bis din 12 octombrie, prin care comisiunea nu se pronunță pentru respingerea cărbunilor, și propune ca să se continue la Divizia de Dunăre experiențele pentru a se vedea în ce proporție pot fi utilizați în mai bune condițiuni în amestec cu cărbuni Silezia.*

*C. Amiralul Gavrilescu în raportul său Nr. 21394 din 23 Noembrie 1928 prin care înaintează procesele verbale menționate, nu propune ca cărbunii să fie respinși, ci arată că îndeplinesc condițiunile cerute de caietul de sarcini și cere, ca și comisiunea de recepție, să se continue experiențele la Divizia de Dunăre. –*

*Dacă cărbunii erau neîntrebuințabili, erea de datoria D-sale să se pronunțe categoric pentru respingere. –*

*Față de actele primite am cerut avizul Serv. Technic al Marinei, care prin referatul D, alăturat în copie, arată că cărbunii Cardiff sunt buni și că rezultatele slabe obținute la navele Diviziei de Mare se datorește și lipsei de practică a personalului.<sup>19</sup>(...)*

*Este curios că C. Amiralul Gavrilescu a înaintat așa de tardiv Pr. Verbale ale comisiunii de recepție iar în raportul său Nr. 21394 din 23 Noembrie 1928 nu s-a pronunțat categoric pentru refuzare așa cum era dator dacă cărbunii în adevăr nu se puteau întrebuința.*

*Că cărbunii nu sunt neîntrebuințabili o dovedește încheerea comisiunii numită de acest Inspectorat pentru a studia chestiunea cărbunilor Cardiff și care a dresat Pr. Verbal E DIN 29 Mai 1929 alăturat în copie, care la punctul 6 aliniatul carat că s-a consumat dela Octombrie 1928 până la 12 Mai 1929, 889 tone cărbuni Cardiff.*

#### *CHESTIUNEA 12.*

*Î. – Ce explicațiune dați plângerii C. Amiralului Gavrilescu că în mai multe ocaziuni nu i-ați dat mâna. –*

*R. – Ținând seama de atitudinea ofițerului față de mine imediat dupe războiu și rolul pe care l-a jucat în chestiunea Marinei, am păstrat oarecare rezervă față de D-sa, fără însă a-l jhni. – Dacă une ori nu i-am întins mâna, n-am întins-o nici unui alt ofițer din apropiere. –*

*Când situațiunea era de așa natură în cât un gest al meu putea fi interpretat ca o deconsiderare, nu am ezitat a-i întinde mâna. –*

*În 1927 fiind chemați împreună de d-l General Mircescu, Ministru de Război și apoi mai târziu de Dl. General Paul Angelescu, care ne-a sfătuit să uităm cele petrecute în trecut între noi și să lucrăm de acord pentru Marină, nu am ezitat a da curs sfaturilor și am avut o atitudine chiar de prietenie față de C. Amiralul Gavrilescu, plimbându-mă cu D-sa prin oraș și invitându-l la masă. –*

*Sunt surprins că D-sa nu a apreciat această atitudine a mea și caută să răscolească trecutul. –*

#### *CHESTIUNEA 13.*

*Î. – C. Amiralului Gavrilescu i se poate încredința comanda Marinei sau funcțiunea de Director Superior în Minister, funcțiuni pentru care D-sa crede că îndeplinește toate condițiunile pentru a le putea exercita. –*

---

<sup>19</sup> Ibidem, ff. 53 – 60.

R. – Nu i se poate încredința comanda Marinei și nici Direcția Superioară pentru că este nedestoinic, lipsit de caracter și de demnitate. –

În chestiunile importante privind apărarea Țării pe apă, are idei bizare.

Alătur în copie ordinul Nr. 90 din 22.II.926 și instrucțiunile ce-l însoțeau din care rezultă că în cei trei ani cât a comandat Divizia de Dunăre, nu a reușit să dea o îndrumare sănătoasă ofițerilor de sub ordinele sale. –

Lipsa de pregătire a acestora a fost o adevărată surpriză pentru mine. –

Alătur în copie și două critici făcute la manevrele executate de unitățile de sub comanda D-sale la Mare, care dovedesc nepregătirea sa cât și a subalternilor. –

Pentru a dovedi lipsa de caracter și de demnitate mă voiu mărgini a menționa:

a). La 1 April 1926 a telegrafiat că pleacă la Galați pentru sărbători, cari începeau la 4 April. În ziua de 8 April m-am dus la Constanța pentru a mă convinge dacă distrugătoarele Mărăști și Mărășești sunt gata de plecare pentru ziua de 12 April, cum se hotărâse. –

C. Amiralul Gavrilescu lipsea din Garnizoană și a continuat să lipsească în zilele de 9, 10 și 11 cât am stat acolo. –

În ziua de 12 April la sosirea în București mi s-a prezentat o telegramă dată din Galați în ziua de 10 April, prin care C. Amiralul Gavrilescu anunța că s-a înapoiat din inspecția de la Sulina. –

Întrebat de ce a lipsit din garnizoană un timp așa de îndelungat fără a avea aprobarea mea sau sau cel puțin să raporteze, mi-a declarat că a fost în inspecție la Sulina și că a raportat aceasta prin radio. Cercetând registrele Stației T.F.S. din Galați nu s-a găsit înregistrată o atare telegramă și nici la stația din București nu s-a înregistrat. –

În ce privește inspecția, de fapt s-a redus la o plimbare pentru a justifica absența ilegală dela Constanța. În adevăr, a plecat din Galați cu pasagerul la 7 April dimineața, a sosit la Sulina în aceiaș zi la ora 17, iar a doua zi 8 April ora 4.30 dimineața a plecat de la Sulina. –

Se anexează în copie telegrama Nr. 1303 din 2.V. 926 a Apărării Fixe Maritime. –

Țin să atrag atențiunea că Comandamentul Diviziei de Mare avea ordin să pregătească distrugătoarele pentru voiajul la Napoli și dacă nu m-ași fi dus pentru a lua personal măsurile necesare, navele nu puteau pleca.

b). La inspecția de efectiv a Bazei Navale Maritime în August 1926, s-a constatat lipsa soldatului șofer Brull Anton, repartizat unui Amiral. –

Întrebând Divizia de Mare cu ordinul Nr. 567 la care Amiral se găsește șofeurul, cu raportul 789 din 19.X.926 semnat de C. Amiralul Gavrilescu, răspunde că la Amiralul Niculescu Rizea. –

Cum acest ofițer nu are mașină, la prima inspecție am căutat să aflăm adevărul. De fapt șofeurul era în serviciul Amiralului în retragere Urseanu Vasile. –

c). La sosirea din Italia a tunurilor de 152,4 debarcate după distrugătoare, am dat Diviziei de Mare ordinul Nr. 3944 din 28 Iulie 1926:

„Tunurile se vor debarca la Constanța și pune la adăpost și siguranță în locul cel mai bun găsit de Divizie.” –

Când am observat pe C. Amiralul Gavrilescu că s-a desinteresat de acest material, D-sa cu raportul Nr. 39 din 24.XII.926 a arătat că Inspectoratul a ordonat depozitarea tunurilor în locul unde au fost găsite și că acest loc prezintă mari inconveniente. –

Țin să atrag atențiunea că actuala organizare a Marinei concentrează în mâna unui singur Șef atribuțiunile de inspector, Comandant și Director Superior, soluțiune la care s-a ajuns după mulți ani de experiență. –

Discutându-se în 1925 de Comitetul Marinei alcătuirea unui proiect de Lege pentru organizarea Marinei, am propus ca în cazul când Inspectorului Marinei i se atribuie drepturile unui Inspector de Armată, atunci un alt ofițer să îndeplinească funcțiunea de Director Superior.-

Cel care s-a opus cu îndârjire la această propunere a fost C. Amiralul Gavrilescu.

Procesul Verbal dresat de Comitet nu se mai găsește în arhiva acestui Inspectorat căci la acea epocă nu exista un registru.”<sup>20</sup>

Răspunsul Generalului Mărdărescu a fost trimis către Ministerul de Război la 13 iulie 1929 și din analiza acestuia desprindem că este favorabil domnului Scodrea:

„La ordinul D-voastră confidențial-personal no. 658/929, pus în rezoluție pe memoriul Contra-amiralului Gavrilescu, am onoare a vă raporta, că studiind actele alăturate sus-menționatului memoriu și, ascultând pe Vice-amiralul Scodrea (cărui i-am luat și o declarație scrisă) și pe autorul memoriului, am ajuns la convingerea că reclamațiunea celui din urmă este neîntemeiată, după cum voi arăta mai jos, și totul se explică prin încordarea raporturilor existente între acești 2 ofițeri, ceea ce face, ca

---

<sup>20</sup> Ibidem, ff. 60 – 64.



fiecărui cuvânt, fiecărui gest de ambele părți, să li se dea o interpretare exagerată și de multe ori lipsită de orice seriozitate.”<sup>21</sup>

În chestiunea mutării contraamiralului Gavrilescu de la Divizia de mare la Divizia de Dunăre, generalul Mărdărescu face următoarele precizări:

„Ministerul a aprobat, ca în interesul formării ofițerilor de marină, să se facă o rotație între ei. Cum Contra-amiralul Gavrilescu comanda Divizia de mare de 3 ani, a fost trecut la Divizia de Dunăre, iar în locul său a fost mutat Generalul Pantazi, care avea nevoie și el de stagiul la Divizia de Mare și formulase o cerere în acest sens.

Măsura era deci generală, privea pe toți ofițerii de marină, inclusiv pe Contra-amirali.

De altfel, mutarea contra-amiralului Gavrilescu la Divizia de Dunăre - pe considerațiunea sus arătată - a fost aprobată de D-voastră și nu poate fi făcut răspunzător Vice-amiralul Scodrea.”<sup>22</sup>

„Jignirea Contra-amiralului Gavrilescu, cu ocaziunea comenzii de nave noi, este neîntemeiată, căci chestiunea a fost discutată în repetate rânduri în Comitetul Consultativ al marinei, și, nici acel comitet nici Inspectoratul general al marinei, nici ministru, nu aveau obligațiunea de a primi în mod imperativ părerea Contra-amiralului Gavrilescu, care, de altfel, și-a formulat pe procesele-verbale ale ședințelor opinia sa separată. A avea o asemenea pretențiune, ar însemna ca toată lumea să privească lucrurile numai prin ochii Contra-amiralului Gavrilescu, ceea ce este absurd.”<sup>23</sup>

Generalul Mărdărescu consideră că jignirea contraamiralului Gavrilescu, în urma raportului ce a făcut cu privire la „defectuoșitatea” tunurilor de pe distrugătoare, „este lipsită de orice seriozitate”:

„În adevăr, Contra-amiralul Gavrilescu avea dreptul să fie indispus contra șefului său – Vice-amiralul Scodrea – dacă acest din urmă ar fi nesocotit raportul său; dar atunci când, din contră, Inspectoratul general al marinei se alarmează, numește o comisiune care să studieze amănunțit defectuoșitățile semnalate și, mai mult, cere și fabricii Armstrong să trimească un maestru priceput care să revizuiască materialul, supărarea Contra-amiralului Gavrilescu și afirmațiunea, că prin asemenea măsuri a fost jignit, nu pot fi luate în serios.

---

<sup>21</sup> Ibidem, Raportul nr. 348 din 13 iulie 1929, Generalul Mărdărescu către Ministerul de război, f. 2.

<sup>22</sup> Ibidem.

<sup>23</sup> Ibidem, f. 3.

Afirmațiunea, că reparațiunea distrugătoarelor în Italia și orice comandă de materiale s-au făcut fără consultarea Comitetului Consultativ al Marinei este inexactă.

Repararea distrugătoarelor s-a făcut în țară și, numai repararea fundului vaselor - pentru că ni s-a refuzat andocarea la Constantinopol – s-a făcut în Italia, cu care ocaziune s-au mai adus vaselor și oarecare mici îmbunătățiri.

În ceea ce privește comenzile de materiale, s-au făcut numai pe baza avizului Comitetului consultativ al marinei.

Afirmația contraamiralului Gavrilescu, care susține că pe timpul cât a comandat Divizia de mare, a fost lipsit de ofițeri buni, „din spirit de șicanare”, este din punctul de vedere al generalului Mărdărescu „un act de nedereptate față de Vice-amiralul Scodrea.” Și argumentează: „Din examenul ordinilor de bătaie, din timpul cât comanda Divizia de mare Vice-amiralul Scodrea, și acele ale anilor următori, când divizia o comanda Contra-amiralul Gavrilescu, reese, că acest din urmă a avut un mai mare cadru ofițeresc al Diviziei de mare, a trimis 3 ofițeri cari să se specializeze la școlile din streinătate, ofițeri cari au fost repartizați apoi acestei divizii, la înapoarea lor în țară.”

De asemenea acesta consideră că afirmația d-lui Gavrilescu care susține că Inspectorul general al marinei n-a luat în considerare cererile de materiale ale Diviziei de mare, este neîntemeiată și că Inspectoratul general al Marinei, mai exact, Ministerul de război a putut satisface cererile numai în limitele mijloacelor bugetare pe care le avea la dispoziție.<sup>24</sup>

În ceea ce privește pedeapsa de 5 zile arest, în opinia Generalului aceasta „a fost provocată de Contra-amiralul Gavrilescu, care a cerut să se prezinte Ministrului pentru decorațiunea ce primise, și, i-a fost aplicată, numai după ce i s-a atras atențiunea, că – după regulament – are obligațiunea a se prezenta și șefilor săi, lucru ce Contra-amiralul Gavrilescu nu l-a făcut și, cu drept cuvânt, Inspectorul general al marinei a considerat această atitudine drept o bravare.

Inspectorul general al marinei n-a primit nici un ordin de ridicare a acestei pedepse și, ostășește vorbind, un asemenea ordin nu i se putea da fără să i se ceară și avizul său.”

Plângerea, că i s-a făcut propunere pentru art. 51, își găsește explicațiunea în aprecierea Inspectoratului general al Marinei asupra Contra-amiralului Gavrilescu.

---

<sup>24</sup> Ibidem, f. 4.

*Chestiunea a fost dezbătută de altfel în consiliul superior al armatei.*<sup>25</sup>

Alte plângeri ale d-lui. Gavrilescu prezente în raportul generalului Mărdărescu, precum „afirmațiunea că i s-a făcut ordine observatoare prin subalterni”, „plângerea, că cererea de audiență la Dl. Ministru nu a fost soluționată de trei luni”, sau chestiunea referitoare la „comanda de cărbuni Cardiff”, precum și „plângerea, că în mai multe ocaziuni, Vice-amiralul Scodrea nu i-a dat mâna Contra-amiralului Gavrilescu” sunt considerate de general ca fiind „neîntemeiate” și „lipsite de seriozitate”.

Generalul Mărdărescu își încheie raportul făcând referire la „cererea Contra-amiralului Gavrilescu, ca să i se încredințeze comanda marinei sau funcțiunea de Director Superior în Ministerul de Războiu” și ține să remarce „că asemenea însărcinări nu se cer, ci se dau de cei în drept.”

„Încheind, aduc la cunoștința D-Voastră că după ce am stat mult timp de vorbă cu Contra-amiralul Gavrilescu, l-am convins – cred – că în interesul instituției, trebuie înlăturată această atmosferă de suspiciune și a acceptat să se prezinte Vice-amiralului Scodrea, în scopul reluării raporturilor normale de serviciu între ei. –”<sup>26</sup>

## A TENSE MOMENT IN THE HISTORY OF THE ROMANIAN NAVY: GAVRILESCU VS SCODREA

-abstract-

**Keywords: Vasile Scodrea, Mihail Gavrilescu, Romanian Navy, Interwar period.**

During the Interwar years, the new Romanian state had more resources to invest in its armed forces. The Navy, although considered secondary to the Army, was still going to receive new funds for buying ships. This sparked old rivalries between the senior members of its leadership, admirals Scodrea, the Chief of the Naval Inspectorate, and admiral Gavrilescu, the Chief of the Sea Division.

### BIBLIOGRAFIE

Arhivele Militare Naționale Române, Fond Ministerul de Război, Dosar 581/1933 – RECLAMAȚIA CONTRAAMIRAL GAVRILESCU:

---

<sup>25</sup> *Ibidem*, ff. 5 – 6.

<sup>26</sup> *Ibidem*, f. 6.

*Reclamațiune făcută M.S. Regelui în decembrie 1917;*  
*Ordonanța definitivă a d-lui Broșteanu;*  
*Extract din concluziunile Ordonanței definitive a Generalului*  
*Broșteanu Comisar Regal și raportor pe lângă Curtea Marțială a Corpului*  
*II Armată;*

*Adresa No. 27 din 22/III/929;*

*INSPECTORATUL GENERAL AL MARINEI, către C. Amiral*  
*Gavrilescu M.;*

*Rezumatul Memoriului D-lui Contraamiral Gavrilescu, în*  
*chestiunea mutărei la Divizia de Dunăre și prigonirile pe care le suferă;*

*Declarație semnată de Viceamiral Scodrea la 8/VII/929;*

*Raportul nr. 348 din 13 iulie 1929, Generalul Mărdărescu către*  
*Ministerul de războiu.*

BEJAN, Anton (coordonator), *Dicționar enciclopedic de marină*,  
București, Editura Societății Scriitorilor Militari, 2006.

MOȘNEAGU, Marian, *Dicționarul marinarilor români*, București,  
Editura Militară, f.a.